

“Thư Viện Tương Lai” – Sách Và Môi Trường

[Truc Huynh](#) | 18.06.2015 | [0 Comments](#)

Khi tưởng tượng về thư viện trong 100 năm tới, nhiều người sẽ hình dung thư viện như một phòng thí nghiệm với máy tính vô trùng hơn là một nơi lưu giữ sách vở – thậm chí là các ứng dụng đám mây giúp người đọc truy cập các đầu sách kỹ thuật số mà không cần di chuyển. Có vẻ hoàn toàn không thú vị đối với những người yêu sách giấy.

Đối với nghệ sĩ Katie Paterson, sách vẫn gắn bó chặt chẽ với đất, với từng trang giấy in. Mối quan hệ đó đã truyền cảm hứng cho dự án “Thư viện Tương lai”, trong đó cô vận động các tác giả viết 100 tác phẩm và được giữ bí mật trong suốt 100 năm. Tuyển tập các tác phẩm ấy sẽ được phát hành với số ấn bản có hạn vào năm 2114, in trên giấy làm từ 1000 cây vân sam Na Uy được trồng gần Oslo vào năm ngoái.

Katie Paterson

“Ý tưởng trồng cây để in sách đến với tôi thông qua việc tạo mối liên hệ giữa từng vòng tuổi của cây với số chương – chất liệu giấy tự nhiên, bột giấy, sách và tưởng tượng rằng những suy nghĩ của các tác giả sẽ ngấm vào từng thớ giấy và “lớn lên” thành cây”, Paterson giải thích trong một email gửi cho The Huffington Post. “Cây hấp thụ những câu chữ của nhà văn như thể không khí hay nước, và các vòng tuổi gỗ trở thành chương, cách nhau từng năm”.

Trong khi công nghệ phát triển với tốc độ chóng mặt, sách lại giống như cây, lớn lên dần dần, trầm ngâm tĩnh lặng. Mặc dù Paterson cho biết dự án không phải là một “thông điệp trực tiếp về môi trường” nhưng nó “liên quan đến hệ sinh thái, mối liên kết giữa các sự vật”.

Và, giống như các nhà hoạt động môi trường, cô muốn thôi thúc mọi người nghĩ đến thế giới mà chúng ta để lại cho thế hệ mai sau. Khoảng thời gian 100 năm để hoàn thành dự án cũng được lựa chọn cẩn thận, thách thức cái chết của chính mình một cách hiển nhiên, cô giải thích “dự án vượt ra khỏi tuổi thọ của hầu hết chúng ta, nhưng đủ gần để chạm mặt, để hiểu và tạo liên kết với nó”.

Thật dễ dàng để sống cho hiện tại, chấp nhận những thay đổi nhanh chóng trong thế giới của chúng ta, vì ta cứ nghĩ đến khi sự thay đổi đó vượt quá giới hạn, chúng ta cũng đã ra đi rồi. Tuy nhiên, một vài thứ, ví dụ như các tài nguyên thiên nhiên không thể thay thế và niềm vui nơi những quyển sách trong thư viện, chắc chắn đáng được giữ lại cho thế hệ tương lai, đó là điều mà Thư viện Tương lai nhắc nhở chúng ta.

Mâm cây dành cho Thư viện

Tương lai

Hiển nhiên, khi dự án đơm hoa kết trái Paterson hẳn đã không còn sống để đảm bảo dự án được hoàn thành, tuy vậy cô không có vẻ bối rối trước việc chia tay không thể tránh khỏi này. “Khi tôi có ý tưởng cho Thư viện Tương lai, tôi biết ngay lập tức rằng nó sẽ sống lâu hơn tôi (và hầu hết những người đang sống hiện nay)”, cô nói. Đối mặt với khả năng dự án có thể bị bỏ dở trước năm 2114, cô tỏ ra lạc quan “Chúng tôi có vị quản lý dự án tuyệt vời, người có thể dời những ngọn núi (trong trường hợp này, là trồng một khu rừng trong một thế kỷ), một nhóm các cán bộ lâm nghiệp mà tôi rất tin tưởng, và tất cả những điều đó sẽ được truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác.”

Bộ phận bảo mật của Thư viện Tương lai có nhiệm vụ bảo đảm các bản thảo vẫn được giữ kín cho đến 2114, đồng thời lựa chọn tác giả cho series này.

Dù Thư viện Tương lai trông như một hộp lưu trữ, nó thực ra giống một bộ sưu tập được tích lũy dần hơn. Từng tác giả sẽ được công bố từng năm, cho đến năm 2114, vì vậy “dự án sẽ không tĩnh lặng”, Paterson giải thích. Tác giả đầu tiên, Margaret Atwood, đã đóng góp tác phẩm của mình, mang tên “Scribbler Moon” (tạm dịch Nhà văn xoàng xĩnh Moon) vào tháng trước – được giữ trong Thành Phố Lưu Trữ tại Oslo. Và tác giả thứ hai, David Mitchell, cũng đã được công bố gần đây. Đó là hai nhà văn nổi tiếng đầu tiên được chọn, và đây không phải là đi đâu ngẫu nhiên. “Bằng những cách khác nhau, những công trình của hai tác giả có thể xuyên qua thời gian, trí tưởng tượng, hướng đến thời gian và không gian tương lai”, Paterson nói. “Hai điểm mấu chốt trong quá trình lựa chọn tác giả tin cậy của chúng tôi là ‘giả tưởng’ và ‘thời gian’”.

Kế hoạch của Thư viện Tương lai dường như đối nghịch với tầm nhìn thông thường về tương lai trong thư viện. Các bản thảo được giữ xa khỏi công chúng lâu hơn cần thiết, chứ không vội vã phát hành; các ấn phẩm được giới hạn 1000 bản mà không phải vô hạn. Ngoài ra, độc giả cũng có thể tìm thấy bản thảo gốc ở phòng đọc sách của một thư viện được mở ở Oslo năm 2019. Paterson cho biết: “Đó sẽ là một căn phòng nhỏ, thân mật, được khuyến khích chỉ đón một hoặc hai vị khách cùng lúc, chứa các bản thảo với tên tác giả, tựa sách, và năm quyền sách được công bố. Chúng tôi sẽ sử dụng cây vừa được chặt khỏi rừng, vẫn còn thơm mùi gỗ mới để xây căn phòng”.

Liệu có khó để các độc giả ngày nay – và trong tương lai tưởng tượng của ta – cảm thấy quyền sách như trên người ngay trước mắt mình khi biết rằng mình không thể đọc nó ngay lập tức? Đã bao lần chúng ta được khuyến khích nghĩ đến mối liên kết giữa quyền sách ta đang đọc với những cái cây đã cho giấy để in sách? (Nếu sử dụng thiết bị điện tử ta càng dễ dàng quên đi những mối liên hệ với môi trường – các nguồn năng lượng và khoáng sản giúp màn hình hoạt động).

Công nghệ đã dựng nên một xã hội của sự hài lòng, niềm vui trước mắt – ít nhất là cho những người tương đối giàu có, không có gì nghi ngờ rằng cảm giác đó thật tuyệt. Nhưng sự hài lòng bị trì hoãn cũng đáng giá tương đương như thế. Mặc dù 100 năm chờ đợi có thể khá bức bối, nhưng nhờ vậy phần thưởng cũng có thể rất tuyệt vời.

Quan trọng nhất, Thư viện Tương lai gửi đi thông điệp rằng để bảo vệ thế giới và nền văn hóa của mình, chúng ta cần học lại cách kiên nhẫn, gieo trồng những hạt mầm, để lại giải pháp cứu rỗi con cháu của chúng ta sau này.

Trúc Huỳnh (theo Huffington Post)